

Οι ερωτικές ιστορίες, που έμειναν στη μνήμη γενεών με τη θερμότητα του πάθους τους και την τραγικότητα του τέλους τους, μαζεύουν τη συγκίνηση των όσων τις αγγίζουν και σαν σταλακτίτες συμπληρώνονται και μεταμορφώνονται. Η αρχική, πυρηνική ιστορία διατηρεί ζωντανή τη μεταδοτική της ισχύ χάριν σ' αυτά τα συναισθηματικά στρώματα που την καλύπτουν. Κι αυτό το «και» μεταξύ των δύο ονομάτων διατηρείται αιώνια. Έτσι όπως το «και» που συνέδεσε τα ονόματα του Αβελάρδου και της Ελοΐζας. Η ιστορία τους συγκίνησε τον Πετράρχη, τον Πόουπ, τον Βαγιάν κ.π.ά.

Μια απ' αυτούς η Ιωσφίνα Βοναπάρτη, που διέταξε να ενωθούν τα λείψανα των δύο εραστών 700 χρόνια μετά τον θάνατό τους, σ' έναν κοινό τάφο στο νεκροταφείο Περ Λασέζ, δημιουργώντας ένα μνημείο του έρωτά τους. Το οποίο -όπως λένε, δεν έχω πάει- γεμίζει με ενθύμια και γραπτούς όρκους αγάπης σημερινών εραστών. Έχει πάει όμως ο Γιάννης Καραβριανός, ο συγγραφέας του κειμένου «Αβελάρδος και Ελοΐζα» κι από κει, από το τέλος, άρχισε να ξετυλίγει το κουβάρι των δύο ζωνών, του «και» μεταξύ τους, της ιστορικής πραγματικότητας του 12ου αιώνα στη Γαλλία. Όταν ξεκινάς από τον τάφο, τα κουβάρια των ζωνών ξετυλίγονται προς τα πίσω.

Ο κοινός τάφος είναι το σημείο από το οποίο αρχίζει να ξετυλίγει την παράστασή του ο Κώστας Σιλβέστρος. Το σκηνικό της Μαρίνας Χατζηλουκά δεν μας αφήνει να ξεχάσουμε ότι πρόκειται για μια ιστορία σφραγισμένη με τον θάνατο, μια απ' αυτές που ο έρωτας φτάνει ως τον θάνατο. Οι δύο πλαϊνές κατασκευές συμβολίζουν τον εν ζωή χωρισμό των εραστών, τα ξερά φύλλα χρωματίζουν την εικόνα με συναίσθημα θλίψης, εκείνης της ιδιαίτερης θλίψης των νεκροταφείων όπου η ιδέα της μνημόνευσης συνυπάρχει με την ιδέα της φθοράς και της εγκατάλειψης. Ο στόχος του κείμενου του Καραβριανού και της παράστασης του Σιλβέστρου είναι να αφηγηθεί μια ιστορία στην οποία να σκιαγραφηθεί η προσωπικότητα του Πέτρου Αβελάρδου και οι αιτίες της σύγκρουσής του με το εκκλησιαστικό κατεστημένο, η προσωπικότητα της Ελοΐζας και οι αιτίες της ανυποταγής της στους θηκούς κανόνες της εποχής της, ο έρωτάς τους και οι αιτίες του χωρισμού τους.

Η αφήγηση έχει ενσωματωμένα ψήγματα από τη διδασκαλία του Αβελάρδου, του αριστοτελικού στη σκέψη Γάλλου θεολόγου και φιλόσοφου του 12ου αιώνα, τα αποσπάσματα από την επιστολογραφία των δύο, τις πληροφορίες από την αυτοβιογραφία του «Historia calamitatum». Τέτοια αφήγηση πρέπει να πατάει τα πολλά της στοιχεία σαν τα πλάκτρα και με αυστηρή δομή μιας μουσικής σύνθεσης. Η απόφαση του συγγραφέα (και σκηνοθέτη της πρώτης

σκηνικής εκδοχής του κειμένου) Γιάννη Καραβριανού να την κάνει τριφωνική είναι σωστή, επειδή η διανομή του λόγου και όλων των ρόλων του έργου σε τρεις ηθοποιούς και όχι σε δύο που να ταυτίζονταν περισσότερο με τους ομώνυμους ήρωες, διατηρεί τη συνθήκη του είδους της δραματοποιημένης αφήγησης. Η σύμπνοια των τριών πρέπει να είναι τέτοια που να μην αφήνει τον λόγο να διακόπτεται, ωσάν να πρόκειται για ένα τρίο ζογκλέρ.

Αυτό το «είμαι και δεν είμαι ο ρόλος μου», αυτό το γλιστρήμα μέσα στη συναισθηματική κατάσταση του ρόλου και η επιστροφή στην αφήγηση είναι πιο αισθητό στην αρχή της παράστασης του Κώστα Σιλβέστρου, όταν η Βασιλική Κυπραίου, ο Θανάσης Γεωργίου και η Αντωνία Χαραλάμπους παρουσιάζουν τα πρόσωπα και την αφετηρία των μεταξύ τους σχέσεων. Όταν η τραγική θερμοκρασία ανεβαίνει, οι ρόλοι σαν να γαντζώνονται πάνω στους ηθοποιούς,

ιδιαίτερα πάνω στις γυναίκες ηθοποιούς. Ο Θανάσης Γεωργίου είναι πιο σχολιαστικός, πιο «δίπλα» στον ρόλο του, ίσως έχοντας την έγνοια να μην «απορροφηθεί» ο ήρωάς του ολόκληρος από την ερωτική ιστορία, αλλά να φανεί η διαλεκτική του σκέψη, ο αντιδογματισμός του και κυρίως τα μοτίβα των πράξεών του. Να μην θεωρηθεί αξιολογητικό το σχόλιό μου, επειδή αντιλαμβάνομαι ότι αυτό το κρεσέντο της τραγικότητας στην ίδια την ιστορία δεν μπορεί να μη σβήσει τη γραμμή μεταξύ του «ρόλου» και της αφήγησης, εξάλλου η Αντωνία Χαραλάμπους και η Βασιλική Κυπραίου γνωρίζουν να κάνουν συναισθηματική κλιμάκωση. Όπως και να είναι, παραμένει γεγονός ότι το πολύ ικανό υποκριτικό τρίο ανταποκρίνεται στις ιδιαίτερες απαιτήσεις του κειμένου και γίνεται πραγματικό σύνολο, όπως στην έναρξη και στο κλείσιμο της παράστασης, που έχει χορογραφήσει ο Αλέξης Βασιλείου.

Ένα από τα ουσιαστικά στοιχεία της παράστασης είναι η πολύ όμορφη μουσική της Αντρούλας Καφά, η οποία αναλαμβάνει να είναι οδηγός του δικού μας συναισθήματος, της δικής μας θλίψης, του δικού μας στρώματος συγκίνησης με το οποίο τυλίγουμε με τη σειρά μας την ιστορία. Το ίδιο αισθάνθηκα κι όταν ο Κώστας Σιλβέστρος «αποκάλυψε» την Αντρούλα Καφά, όμως η σκηνή μοιάζει με φινάλε, γι' αυτό και τα όσα ακολουθούν μοιάζουν

ως υστερόγραφο, ενώ δεν είναι. Αλλά και στο ίδιο το κείμενο, για άλλο λόγο φυσικά, παρατηρείται αυτό το φαινόμενο, του πολλαπλού φινάλε.

Πιστεύω πως ο Κώστας Σιλβέστρος επέλεξε το έργο που ανεβάζει με κριτήριο τη συναισθηματική και την αισθητική συγγένεια. Εξ ου και το αποτέλεσμα.

nonamoleski@hotmail.com

ΚΡΙΤΙΚΗ ΘΕΑΤΡΟΥ

Της Νόνα
Μολέσκιν

«ΑΒΕΛΑΡΔΟΣ ΚΑΙ ΕΛΟΪΖΑ»

Έρωτες σαν σταλακτίτες

